

SLUNEČNÍ ZPRAVODAJ

2/2015

INFORMACE Z ÚŘADU MĚSTYSE ŽUMBERK

www.obec-zumberk.cz

NEJBLIŽŠÍ SPOLEČENSKÉ AKCE:

10. dubna od 18 hodin - Setkání s duchodci v kulturním domě. Přihlášky přijímáme na úřadu městyse do konce března. Bude přichystáno občerstvení a hudba v podání bratří Malinů.

30. dubna – Pálení čarodějnic - Na místním hřišti se o Filipojakubské noci uskuteční tradiční pálení čarodějnic. Akci zajišťuje SDH Žumberk, který pro děti chystá zábavný program, samozřejmě je občerstvení včetně špekáčků na oheň.

23. května - Zájezd na Festival jara na farmu Botanicus v Ostré u Lysé nad Labem. Více informací najdete níže ve zpravodaji.

27. června - Pohádkový les – Jako tradičně se první prázdninový víkend na Žumberku uskuteční pohádkové putování po vesnici, pro děti a jejich rodiče chystáme i doprovodný program. Touto cestou rovněž **hledáme dobrovolníky do masek.**

NOVÁ PRAVIDLA PRODEJE DŘEVA:

Pro zájemce se nově zavádí dvě možnosti odběru palivového dřeva z lesů městyse:

A) KONTROLOVANOU SAMOVÝROBU PALIVOVÉHO DŘEVA – bude probíhat pod dohledem městysem pověřeného lesního hospodáře, který stromy určené k této

samovýrobě předem pokácí. Pokud lesní hospodář neurčí jinak, budou k těžbě a odvozu určeny jen k tomuto účelu jím pokácené stromy. Samovýrobce je osoba, která provádí tuto těžbu na vlastní nebezpečí a dbá všech zásad bezpečnosti a ochrany lesa.

Žadatelem o samovýrobu může být pouze fyzická osoba starší 18 let s trvalým pobytem v městyse Žumberk nebo fyzická osoba starší 18 let, která je vlastníkem stavby nacházející se v k. ú. Žumberk.

Samovýroba dřeva není nároková, porosty vhodné pro samovýrobu určuje lesní hospodář. Zpravidla jde o menší a mladší porosty nebo probírky lesa.

B) PRODEJ JIŽ ZPRACOVANÉHO PALIVOVÉHO DŘEVA PŘIPRAVENÉHO K ODVOZU V PROSTOROVÝCH METRECH ROVNANÝCH. Je to pokračování dosavadního systému, který je určen pro zájemce, kteří žádají o již vytěžené, na metry nařezané a na hranicích k odvozu připravené dřevo.

Pořadník:

Pro žadatele o dřevo je zřízen pořadník. Pořadí určuje datum podání žádosti. Pořadník přechází z jednoho roku do dalšího. Žadatel na úřadu městyse uvede množství požadovaného dřeva a to, zda žádá o kontrolovanou samovýrobu dřeva, nebo o dřevo v již připravených prostorových metrech rovnaných. V případě většího zájmu určí lesní hospodář maximální množství palivového dřeva. V případě většího zájmu mají přednost žadatelé s trvalým bydlištěm v Žumberku.

Organizace samovýroby palivového dřeva a povinnosti samovýrobce při práci v lese:

Žádosti o samovýrobu budou úřadem městyse projednávány jednotlivě a předány lesnímu hospodáři, který samovýrobce telefonicky vyzve k obhlídce, upřesní lokalitu samovýroby, pokácí určené stromy a předá samovýrobci další pokyny k prováděným pracím, případně je při samovýrobě žadatele přítomen a kontroluje ji. Samovýrobce je povinen dokončit práce v dohodnutém termínu. Samovýrobce oznámí ukončení prací lesnímu hospodáři, který zkontroluje skutečné množství zpracovaného palivového dřeva v prmr (prostorový metr rovnáný = 1 prmr). Samovýrobce si poté zajistí odvoz vytěženého dřeva. Odvoz musí být uskutečněn do 14 dnů od zahájení samovýroby. V případě nepříznivých povětrnostních podmínek lze po dohodě s úřadem městyse lhůtu prodloužit. Samovýrobce je povinen v prostoru samovýroby po těžbě provést úklid klestu, větví a odpadků (PET láhve apod.). Klest a větve budou složeny samovýrobce v lese na hromady, popřípadě po dohodě s lesním hospodářem spáleny.

Cena a platba za dřevo ze samovýroby:

O ceně za palivové dřevo pro samovýrobu rozhoduje po dohodě s lesním hospodářem zastupitelstvo městyse. Cena za samovýrobu palivového dřeva se pohybuje **v rozmezí 0 – 400,- Kč dle kvality dřeva a přístupnosti prostoru samovýroby**. Cena za palivové dřevo získané samovýrobou na kalendářní rok se může každoročně upravovat. Úhradu za dřevo je nutné provést do 14 dnů od přeměření lesním hospodářem na úřadu městyse.

Cena za palivové dřevo připraveného k odvozu v rovnaných metrech:

Lesní hospodář palivové dřevo připraví a telefonicky vyzve žadatele, který je v pořadníku, k jeho odvozu. Cena za v prostorových metrech rovnaných k odvozu připravené palivové dřevo: **550,- Kč/1 prmr** (prostorový metr rovnáný) Úhradu za dřevo je nutné provést do 14 dnů od jeho předání žadateli na úřadu městyse. Žadatel zajistí odvoz dřeva do 14 dnů od jeho předání lesním hospodářem. V případě nepříznivých

povětrnostních podmínek lze po dohodě s úřadem městyse lhůtu prodloužit. Při nedodržení lhůty bude dřevo nabídnuto dalšímu zájemci v pořadí.

Vyřazení z pořadníku:

Vyřazen bude žadatel o dřevo, který má vůči městysi neuhrazené pohledávky, porušil pravidla samovýroby, poškodil nebo znehodnotil majetek městyse. Vyřazen bude též žadatel o dřevo, který má trvalý pobyt v Žumberku, nebo je vlastníkem stavby v k. ú. Žumberk, a dřevo z obecních lesů pořizoval pro občany s pobytem mimo Žumberk. Vyřazení z pořadníku je na dobu 3 let.

Upozornění:

Požadované množství dřeva je přímo odvislé od množství plánované těžby v lese v daném roce. Porušení pravidel samovýroby se trestá vykázáním z lesa bez nároku na náhradu za vytěžené dřevo. Za zvlášť hrubé porušení pravidel samovýroby může být samovýrobce předán k přestupkovému řízení. Samovýroba dřeva bez platného povolení bude považována za krádež majetku městyse a předána k řešení Policii ČR.

Úřad městyse v nejbližších týdnech osloví zájemce o dřevo v dosavadním pořadníku, aby byl aktualizován a aby bylo zjištěno, o jaký způsob odběru palivového dřeva mají zájem (zda o kontrolovanou samovýrobu, nebo o již hotové dřevo v plnometrech)

Úplné znění nových Pravidel prodeje palivového dřeva najdete na úřední desce městyse nebo na internetových stránkách www.obec-zumberk.cz

TĚLOCVIČNA:

Do tělocvičny v přízemí úřadu městyse bude v nejbližší době zakoupen **nový stůl na stolní tenis**. Vzhledem k narůstajícímu zájmu o využívání tělocvičny a z toho vyplývající potřeby stanovit pravidla jejího užívání kvůli ochraně majetku a udržování občas pokulhávající čistoty **byl zároveň vydán PROVOZNÍ ŘÁD TĚLOCVIČNY a pořízena**

návštěvní kniha. Provozní řád visí u vchodu do tělocvičny a je závazný pro všechny návštěvníky. Byl rovněž pořízen nový zámek, přičemž držitelé klíčů jsou za dodržování pravidel v tělocvičně, udržování pořádku a čistoty a zápisy do návštěvní knihy odpovědní. Provozní řád tělocvičny je ke stažení rovněž na stránkách městyse www.obec-zumberk.cz

HŘIŠTĚ:

Na hřiště byla pořízena **uzamykatelná bedna pro sportovní potřeby** (nohejbalovou síť, míče atd.). Věříme, že poslouží ke spokojenosti všem, kteří si chtějí na hřišti zasportovat.

NOVÁ VYHLÁŠKA O ODPADECH:

Vzhledem ke změnám v zákoně o odpadech byla vydána obecně závazná vyhláška č. 1/2015, která řeší i likvidaci biologicky rozložitelného a kovového odpadu. **Sběr a svoz biologického odpadu rostlinného původu (listí, tráva, větve)** bude zajišťován dvakrát ročně (v předem vyhlášených termínech na jaře a na podzim) jeho ukládáním do **přistavených autokontejnerů k tomuto sběru určených**. Biologicky rozložitelný odpad je možno také od dubna do října včetně ukládat zdarma na kompostárnu Technických služeb Hlinsko. Kontejner na likvidaci kovů je trvale umístěn na zahradě pošty. Pravidla pro likvidaci ostatních druhů tříděného odpadu a četnost svozů se nemění.

ZÁJEZD DO BOTANICUSU:

Městys Žumberk ve spolupráci s Klubem žen pořádá v sobotu 23. května celodenní

autobusový zájezd na Festival jara na farmu **Botanicus** v Ostré u Lysé nad Labem. Ve zdejších vyhledávaných zahradách při jarních slavnostech využijeme i bohatý doprovodný kulturní program. Bude zde otevřena řada řemeslných dílen, kde si můžete práci vyzkoušet. Ochutnáme také pokrmy z produkce zdejších ekologických zahrad. Více informací na www.botanicus.cz.

Úřadu městyse se již přihlásilo 15 zájemců o zájezd a přivítáme další. Vstupné do Botanicusu je pro dospělého 199 Kč, pro seniory 100 Kč a děti 65 Kč.

Zájemci se mohou závazně přihlašovat do 15. dubna, nevratná záloha na zajištění autobusu činí 200 Kč. Účastnit se mohou i lidé, kteří nemají bydliště na Žumberku.

JARNÍ SVOZ ODPADU:

Připomínáme jarní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu. Uskuteční se **v sobotu 16. května** v obvyklých časech a na obvyklých zastávkách.

UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU:

Univerzita třetího věku vstoupila kurzem **Čínská medicína v naší zahrádce**, který si vybrali sami senioři, do letního semestru. Zaujal ale i úvodní kurz **Astronomie**. Dokládá to esej, kterou na celorepublikový server Univerzity zaslala naše studentka Růžena Walterová. Eсей otiskujeme v celém znění.

Naše lod'ka života doplula už před třemi lety do přístavu zvaný „důchod“. Známí nás varovali, jak se nám bude stýskat po práci a kolektivu.

Já jsem se ale s mým Petrem zařadila mezi ty důchodce, kteří nemají vůbec čas. Dříve jsem tuto výmluvu nechápala. O využití času se nám stará osm našich vnoučat, deváté je na cestě. Já stíhám ve svých letech kurz angličtiny, arteterapie a kurz orientálního tance. Petr většinu času dříve trávil u počítače. Proto jsem ho přesvědčila a přihlásili jsme se do tohoto vzdělávání seniorů v naší milované malé vesničce Žumberk, o které prohlašujeme, že je "pupek světa" v nádherné krajině Pardubického kraje. Mému muži vůbec nevadí, že nás je 8 důchodkyň a on. V televizi rádi sledujeme reprízy soutěží "Chcete být milionářem" s Vladimírem Čechem. Byli jsme na sebe moc pyšní, když jsme doma v pohodlí v křesle dokázali hned odpovědět na jeho otázku týkající se spolupráce Tychona Brahe a Johanna Keplera a objevu dalekohledu. I pro takovou malou pochvalu sebe sama stojí za to být účastníkem Vašeho projektu. Děkujeme.

Růžena Walterová, Žumberk

HISTORICKÉ OKÉNKO:

Svátky velikonoční

Velikonoce.

„Před velikonočními svátky muselo být vše vylideno, všechno umyté a vydrhnuté“ to býval nepravý nářek, ale přímě dodržovaný nářek žumberckých obyvatel ještě koncem minulého století. Byl to vlastně generální jarní úklid po uplynulé zimní době, ale lidé tak činili

li přesvědčení k vůli velkonočnímu svátku.

Od vápeníka, který s bílým koněm a voláním: „Váp- váp- váp- váp-“ projížděl a jara velmi často Žumberkem, souváželo a Chrudimí vápno pro oholí, koupilo se za 3 nebo 5 krejcarů nchase-ního vápna, se šlopkou uhasilo, - také se říkalo rozhasilo - a připravilo se k bílění. Z dlouhé, cepy mláčené žitné slámy se vybraly nejdelší klasy, srovnaly do velké hýtky, přeměťovaly, stěbla v délce asi 25 cm od klaně se odřízla. Doprostřed mezi stěbla vstrčil se zašpičatělý kus tenké tyčky, motauzem se ně přeměť spojilo a stěha na bílění byla hotova. Někteří si koupili u kartáčníka stěha ze stětin nebo žití ale stěha ze slámy nestála nic a to bylo nejodvážnější.

Nejprve se obilila světnice. Černé ráno všechno ze světnice bylo vynešeno ven, stěny a strop se vosmejčily hostětem, pak se světnice vápnem vobílila. Dopoledne jednou a odpoledne po zaobhnutí po druhé. Bělily obvykle ženy. Než začalo první obílění, umýval se venku nábytek, dveře a okna. Když bylo obílěno, vydrhla se podlaha. Večer muselo být všechno hotovo. Do postelí se dala nová sláma, na peřiny čisté cejstky a světnice byla na svátky „v ríchtyhu“.

Potom se ještě obilila síň a domek zvenčí. Do vápna se přidalo trochu saski žemě se řihala hopt a tím se natírala podcezdívka.

Kde měli mnoho práce, na příklad v chlapáckých jarní práce na poli, tam na bílění jednali zedního, jednak, že lépe uměl bít a potom, že byl rychlejší. U páni malířů pokojí vymaloval být, který se maloval opět až na následující let.

Tak tomu bývalo až do I. světové války. Pak se začalo stavět, přestavovat, pokojí malba byla nejen hezčí, ale vydržela dle jarní než bílá barva vápna, která se brzy zašmoudila. Kuchyň se bílily vápnem, proto častěji a na zdi ho-

lem dokola asi 30 cm od stropu se vymaloval buro-
mý pás jemně říhali rohožek. Malíři a tii malíři
samoučkové, kteří malování pohojí, odhoukali;
používali k malování pohojí šablony, vyhrázení
v tuhém, k tomu účelu zvlášť upraveném papí-
ru, nebo v obchodě koupemých malířských šab-
lon. V šablonách byly vyhrázeny ornamenty, květy
a podobně. Barva se nanášela na zed' štětovou
otvory v šabloně. Asi v r. 1936 přestalo používa-
ní šablon a začalo malovat pomorí válečníků
a děje se tak posud. Na dřevěném válečníku
je gumová šablona s vystupujícími květy, ornamen-
ty a podobně. Byj válečník jsou zasaženy v malé
nádobce starou. Nádobka je upravená tak,
aby ji bylo možno v ruce držet a válečkem shora
dolů jezdit po zdi. Váleček se tlačením na zed'
otáhne, otáčením nabírá na sebe barvu a tuto ota-
huje. Práce jsou velmi rychlé a přesné.

V současně době si nechtávají celý byt vyma-
lovat, malířem pohojí vnuče, ne však vyhrad-

ně před velikonocemi, nýbrž podle okolností,
kdy je k tomu v domácnostech vhodná doba.

V dřívějších dobách a ještě před půl stoletím
byla Květná neděle v Zimberku velkým svátkem.
Bylo zvykem, že každý, kdo na sebe něco nového
obléhl nejprve s tím šel do hostela aby tu nové věc pře-
tomnosti v hostele byla posvěcena. Bylo helem, že
na květnou neděli má každý květ. A protože vět-
šina lidí - hlavně mladých - nutně musela mít
na jase něco nového, ať je to byla obuv, oblek, ne-
bo nějaká součást oděvu, konali s tím první cestu do
hostela o květné neděli. Mimo toho z každé rodiny
nesli do hostela k posvěcení kořičky, jívové to větvičky
s bílými paprsky. Ve starších dobách měly měření
kořičky silnou moc. Ku příchledu posvěcení kořič-
ky spolknutí o květné neděli, chránila před zim-
nicí. Jako doklad uvádím jeden podobný pří-
pad, který se stal v roku 1901, kdy jsem chodil
do páté třídy zdejší školy. Po více dnů nepřítel
zela záhybní Durdilová ze Smrčků do školy proto,

že byla nemocná. Když se ušel táal jakou má
nemoc vyšlo najevo, že na květnou neděli spol-
kla posvěcenou kořičku, aby nedostala zimnici.
Zimnici opravdu nedostala, měla jen nemocní
zakřívací dštroji.

Na zelený útvek ráno při hostelních besedni-
bách přestalo se zvonic, neboť „zvony vohřěly do
Říma“. Zvonění do hostela, jakožto zvonění poledne
a večerního křehání nahraňovali hlasi z celého
Zimberka svými klapáči a drháci. Škosti trůňat
hostel a pak šli a městečka dolů po Zimberce.

Po J. mělové válec chodila klapat a drhat i děvčata
s chlapci, ale i přes toto ohrožení, bylo jich málo.
V sobotu ráno zvony přiletěly z Říma a zvonily.
Na zelený útvek pchaři nepokli rohlíky ani hous-
ky, nýbrž jidáče. Těsto vyválili v dlouhý, kulatý
pramen a stočili do oválu. To mělo připomínat
prova. jímá se jidáči šel, když zradil Krista.

Na Velký pátek ráno věřící vykonávali svoji
svoji ranu modlitbu kleče v zahrádě a po mod-
lení políbili zemi.

Na bílou sobotu ráno u hostela pělili jidáče.
Tak totiž lidé nazývali církevní obřad, při němž byl
u hostela rozdáván ohen. Z vyrovnání hranichy dš-
ví zůstalo na místě něco charků a po obřadu se
lidé na ně přímo vrhli. Každý štel mlti aspoň
kouček charku, protože v něm byla velká moc. Ten o
harch položený na hrov chránil starost, aby do něho
„neuhodil boží posel“. Tak totiž jmenoval se blesk.

Víc v 6 hodin bylo vzházení. Každý kdo měl
nové šaty - hlavně děvčata - dostal se ke hostelu, a
by každý viděl a viděl jaké jsou pěkné, jak sta-
ří a tak dále. Od pěti hodin i dšve stála děvčata
před Marianskou kaplí. Protože z celé hostatuny by-
lo jich mnoho a žádná nechtěla stát vradu, pře-
cházela k sv. Janu, odtud zas ke hostelu. Hoví stá-
li na hospěku před šp. b. nebo před hospodou šp. b.
Ženy se stavily před hostelní lodí, muži u věže.

Když vyšel z hostela průvod, se všech ohnec na
místech byly rozestá vřichy. Průvodu a účastnila

školsní mládež, vedoucí vojny, učitelé, učitelky. Vprádu byl nejen školní praporek, Žumberčské společenstvo i s průvodu s vojny praporem, uchovenými korouhvi-
mi a lucernami, laičci i ti se vyzbrojili, četníci v pará-
dním stejnokroji. Někde nad knězem nesli starosta
se obci a po stranách významnější mužové, nesli
rozsvícené lucerny žumberčského společenstva, o
vzhříení v průvodu hráli hudebníci adarma. By-
la totiž odedávna kněžská zavedeno, že při poh-
řtech směli hrát pouze ti hudebníci, kteří při
slavných bohoslužbách na boží hod, o vzhříení a
o božím těle shodili adarma hrát. Viz J. knihu, str. 477.

Na velikonoční války se jichly maxance. Na
boží hod při objedí nejprve celá rodina pojedla
společně jedno vejíčko. Hdyby při někdo zablou-
dil, vzpomene si s kým na boží hod velikonoční
jedl vejíčko a pak jít přestane bloudit.

Po božím hodu byl čirouj pondělek. Na ten
den se všichni obyvatelé tísňovali, neboť byla pomlá-
čka. Děti i dospělí obojího pohlaví mivali uplote-
ní pomláčky z čiroujých vrboujých proutků. Vt-
chni se navzájem mškali pomláčkou. Bývalo při
tom mškání mnoho veselí a stávalo se, že šlehy
po pomláčce byly patrný po několik dní. V tam
ohledu vynikaly vlnáité ženy. Oblíhly pod blůžky
prošívání hábety, několik sukni a šly na ulici.

Běda mužů, na kterého vtrhlo několik žen. Je-
dině útekem unikl pořádnému naitchání. Mla-
dá děvčata, která nebyla tak bojorná jako jejich
družky, se raději doma zamkla. Hoši v takovém
případě vydrželi v úkrytu tře dlouhou dobu, až
v domění, že je bezpečno, bylo odemčeno. Těhot
se smilo jen při prvním sithání, podruhé ne.

Vtude měli připravena barvená vejce, která
dávali holedníhům pod jménem holedy a dosp-
lým hochům pod jménem pomláčky. Pomláčky
od děvčete dostal jedině ten hoch, který děvčete
naitchal ráno v jeho bytě. Malí holedníci
chodili časně ráno. Chodili holedovat pouze
chlapiči, neboť bylo vyškem, že děvčata dávala

holedu. Někteří chodili jen ku přibuzným nebo
známým, jiní chodili vtude, aby hodně vyholedo-
vali. Dostávali obarvené vejce nebo drobný peníz.
Holedník sám nebo několik pohromadě vito do
síně s promláčkou v ruce, na konci pomláčky
čirouj maitli a zpívali holedu:

Toto holedování trvá doud s tím rozdílem, že
holedovat chodí nejen chlapiči nýbrž i děvčata a na
konci zpívá se. Pochovalen pán ježi, ale pokračují
se stejnou melodií a končí: ... vejíčko hráti, máte
nám ho panimámo dát.

Po I. světové války holedovali výhradně chlapiči,
potom vlivem pomírů byla povolána na holedu i
děvčata. Vt II. světové války i později bývalo by př-
rouení velkým neomyselem zpívat aby dávali čirouj
vejíčka, když na celý měsíc pro osobu byly př-
dílůvány pouze 4 vejce.

Ve týden po božím hodu byla Mladá velikono-
čky xere bylo možno tančit.

Reprofoto:
Obecní kronika Žumberka,
L. P. 1954

